

פינחס

נס לחינם?

בפרשת פינחס מסופר על חלוקת הארץ לשבטי ישראל על ידי גורל (מדובר בשני סוגי פתקים שהעלה יהושע בו זמנית: סוג אחד מכיל את שמות שבטי ישראל, והסוג השני את אזורי החלוקה), כאשר אלעזר הכהן עומד לבוש באורים ותומים ומכריז לפני כל העלאת גורל – "אם שבט פלוני עולה, תחום פלוני עולה עמו" וכך אכן עלה בגורל.

נס מיוחד התרחש בגורל זה, כאשר הגורל עצמו היה מכריז את שם השבט שעלה בגורל ואת החלק שעלה בגורלו.

ונשאלת השאלה: הרי ידוע ש"קודשא בריך הוא לא עביד ניסא למגנא" (=הקב"ה לא עושה ניסים לחינם). אם כן למה היה צורך בנס של "גורל מדבר"? לכאורה התשובה לכך היא: כדי להוכיח שאכן הגורל אמיתי! אולם אלעזר הרי עמד שם והוכיח ברוח הקודש שהגורל אמת, אז לשם מה הנס?

מכך נראה שהקב"ה רוצה שהגורל עצמו ללא כל דבר נוסף יוכיח את אמיתותו. אך זה עצמו דורש ביאור: אילו המטרה הייתה הגורל עצמו – יש מקום לומר שהיה צורך בנס כדי שהגורל עצמו יוכיח על אמיתותו. אולם מכיוון שהעיקר פה זה חלוקת הארץ, והגורל הוא רק אמצעי למטרה זו, הרי נראה לכאורה שהנס היה מיותר! להיות "פנימי": במחשבה, דיבור ומעשה.

כאן טמונה עברונה הוראה מסיפור זה בתורה: בתורה, גם דבר שהוא לכאורה רק אמצעי, יש לו חשיבות עיקרית. לפיכך, למרות שהגורל הוא אמצעי בלבד לחלוקת הארץ, עושה ה' נס מיוחד כדי שהוא עצמו, ללא כל דבר נוסף, יוכיח על אמיתותו.

דוגמא לחשיבות הפרטים שנראים לכאורה כשוליים, והכנה בלבד לדבר העיקרי, יש בעבודת הקורבנות: אם בשעת הולכת דם הקרבן לשם הזאתו על המזבח, הייתה מחשבה לאכול את הקרבן שלא בזמן המותר – הקרבן כולו נפסל, למרות שהולכת הדם היא רק הכנה לעבודה העיקרית שהיא הקרבת הקרבן.

ומכאן, שגם כשעושים דבר שנראה "צדדי" ו"שולי", שמהווה 'בסך הכל' הכנה לעיקר – גם אז צריך לעשותו בשלמות מוחלטת, עם כל כלי הנפש: מחשבה, דיבור ומעשה, ולהיות שקועים בכך בכל הווייתנו.

כלל המצוות מתחלקות למחשבה דיבור ומעשה: תורה (=לימוד תורה שהוא בעיקר **בדיבור**), עבודה (=תפילה, שהיא בעיקר בכוונה, **מחשבה**) וגמילות חסדים (=מצוות, שהם בעיקר **במעשה**). כך גם כל מצווה בפני עצמה צריך שתהיה בה שלמות זו: כוונת המצווה (מחשבה), ברכת המצווה (דיבור, ובמצוות שאין מברכים עליהן – התפילה נחשבת לברכתן), ומעשה המצווה.

ומכאן ההוראה: תמיד, בכל עניין ונושא, ובפרט בענייני הקדושה, יש לבצע את המוטל עלינו בשלמות בכל שלושת המישורים הללו, בין אם מדובר בהכנות למטרה ובין אם כבר הגענו למטרה עצמה. זהו אחד המאפיינים של איש אמת הנקרא "פנימי" – אדם השקוע כל כולו עם כל האמת במה שהוא עושה כעת.

הסיפור הבא ממחיש לנו את העניין: פעם בהתוועדות הרגיש האדמו"ר הרשב"ב (=רבי שלום בער, האדמו"ר החמישי מליובאוויטש) שהבחורים מנגנים ניגון בחיפזון, כהקדמה למה שיבוא אחרי הניגון – דברי החסידות. הרבי הרשב"ב הקדיש שיחה שלמה להסביר שבעבודתו של יהודי צריך הוא לעשות כל דבר בשלמות, אפילו כאשר מדובר אודות עניין שהוא רק הקדמה לעניין אחר. "היכן שנמצאים – שם צריכים להיות ... כל זמן שעוסק אני בזה צריך אני להיות כאן".

כך כובשים את הארץ

רואים זאת במיוחד בפעולה של כיבוש הארץ (שהיא גם משל ל"כיבוש" והפיכת מקום גשמי למקום של קדושה הקשור לה):

כדי שפעולת הכיבוש תסתיים בניצחון מוחלט, היא צריכה להיות בשלמות הן מצד הנכבש והן מצד הכובש: שלמות הכיבוש מצד הנכבש היא כאשר כובשים את הארץ כולה. אם נשאר חלק שלא נכבש, הרי גם החלקים שכן נכבשו אינם בשלמות, ונשקפת לכובש סכנה מצד האויבים שנשארו בחלקים הלא כבושים.

שלמות הכיבוש מצד הכובש היא כאשר הכובש מצוי במקום בכל הווייתו ותוקפו – במחשבתו, דיבורו ומעשיו. גם ההכנה לכיבוש ולשליטה בשטח חייבת שתיעשה באופן מושלם: תכנון במחשבה, מתן פקודות בדיבור ומלחמה בשטח במעשה. ברור שמלחמה שיהיה חסר בה אחד או שניים מתוך המימדים של מחשבה דיבור ומעשה יהיה חסר בהצלחתה. רק כאשר ההכנה היא באופן מושלם – הרי גם התוצאה היא מושלמת.

"עשה כאן ארץ ישראל"

כך הוא הדבר גם בכיבוש העולם כדי לעשות ממנו דירה לה': העולם צריך להיות חדור קדושה בכל פרטי מציאותו. הקב"ה צריך כביכול להיות חדור בעולם בכל תוקפו ובכל עצמותו. ואנו צריכים להיות "מונחים" בכך בכל הווייתנו, ולקיים את המצוות בכל ממדיהם (כאמור לעיל) על מנת להפוך את העולם לקדושה.

ודווקא על ידי שנתמסר לגמרי לעבודת ההכנה, לעשות כאן ארץ-ישראל, להתרגל לגאולה (שהיא המטרה), ולהציב את עצמנו ואת העולם כולו במצב של גאולה עוד ברגע האחרון של הגלות – יהיה העולם "כלי" לגאולה בכל פרטי מציאותו.

דבר זה מסביר סיפור ידוע: פעם בא חסיד לאדמו"ר הצמח-צדק ואמר לו שהוא רוצה לעלות לארץ ישראל לשקוד שם על התורה ועבודת ה'. ענה לו הרבי הצמח-צדק: "עשה כאן ארץ ישראל".

ולכאורה הרי גם על פי דיני התורה חוץ-לארץ אינה ארץ ישראל! שלמות קיום המצוות הוא דווקא בארץ ישראל, ויהודי מתפלל 3 פעמים ביום עם הפנים לארץ ישראל "וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו", ובפרט שאנו עומדים ממש ערב הגאולה ובעוד רגע כבר נהיה כולנו בארץ ישראל ובגאולה השלמה, אז מה יש לנו "לעשות" בחוץ-לארץ?!

התשובה היא, שגם אם נותר לנו רק רגע אחד בגלות, עלינו לנהוג כ"פנימי" שהיכן שהוא נמצא הנו שם כל כולו. לפיכך עלינו להתמסר לגמרי לעבודה המיוחדת של הרגע הזה, הרגע האחרון של הגלות, בו נמצאים עדיין בחוץ-לארץ, ולעשות כאן "ארץ ישראל", מקום בו השכינה בגלוי. להכין את העולם כולו לגילוי האלוקות שיהיה בביאת משיח.

רוחו של משיח

חז"ל מסבירים את הפסוק "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" שהכוונה היא לרוחו של משיח שבשבילה נברא הכל – כל בריאת העולם הייתה על מנת שנגיע על ידי עבודתנו לגאולה, וכמו שכתוב "לא נברא עולם אלא למשיח".

כל עוד אנו בגלות אפילו עוד רגע אחד (למרות שהכול כבר מוכן בעצם לסעודתו של משיח!) - עלינו להיות "מונחים" בעבודה הנדרשת מאתנו כאן ועכשיו: להכין את העולם לגאולה! וההכנה צריכה להיות כל כך מושלמת, עד שתביא לשלמות גם בתוצאה – בגאולה.

על היהודי לדעת שעבודתו (גם ברגע האחרון של הגלות) היא לעשות מסביבתו כולה "ארץ ישראל", ארץ הקודש = מקום של קדושה, דירה לה'. מקום בו השכינה יכולה להתגלות בכל העוצמה – ולהגיע לגילוי אורו של משיח, לגאולה.

ואם לפעמים עולה בנו המחשבה: מה כבר יכול אני לעשות בפניה הקטנה של העולם בה אני נמצא? ובכלל איך תובעים ממני להביא את הגאולה?

התשובה היא: לכל אחד ואחת מישראל יש הוראה מנשיא הדור, לא לחשוב על מה שקורה במקום אחר או יכול היה להיות בזמן אחר, אלא להיות מסור כולו "לעשות כאן ארץ ישראל" – להתרגל לגאולה ולהעמיד את עצמו ואת סביבתו במצב וברגש של גאולה בשלמות גם ברגע זה. וזה יביא שניכנס מיד בריקוד לגאולה.

להתמסר לעבודת "עשה כאן ארץ-ישראל" (מדברי הרבי בשיחה)

ועל פי כל סימני הגאולה נמצאים אנו ממש בשלב הגאולה, וכפי שהודיע, פירסם והכריז כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר, שכבר סיימו הכל, כולל גם "לצחצח את הכפתורים", וסיימו גם את ה"עמדו הכן כולכם". זאת אומרת שכבר "הכל מוכן לסעודה" וכבר מוכנים לגשת לשולחן ולאכול את סעודת לווייתן ושור הבר, כיון ש"הנה זה (משיח) בא" תיכף ומיד ממש! ...

אומרים לכל אחד ואחת מישראל, יש לך הוראה מנשיא דורנו – "עשה כאן ארץ ישראל": עבודתך צריכה להתבטא – לא במחשבה אודות מה שנעשה בקצה אחר של העולם ובזמן אחר בפני עצמו ולתועלת נפרדה – אלא להתמסר לגמרי (במחשבה דיבור ומעשה) בעשיית "כאן ארץ ישראל" – במקומך הפרטי ובכל רגע מזמנך הפרטי.

ודווקא על ידי זה תפעל גם בכל העולם (בכל מקום ובכל זמן) – כיון שבחלקך בעולם נכללים כל חלקי העולם...

ועל פי זה מובן גם, שלכל אחד ואחת מישראל ישנה האחריות להביא את הגאולה לכל העולם כולו - כיון שעל ידי שהוא עושה את עבודתו הפרטית בשלימות (במחשבה דיבור ומעשה), אפילו בפרט שבפרט – ברגע אחד ובמקום אחד ("כאן"), יש בכוחו להפכו ל"ארץ ישראל", ועל ידי זה לפעול ולהביא את הגאולה השלימה בכל העולם!

"המעשה הוא העיקר" - ההוראות לפועל המובאות בשיחה כולה:

לעשות כל דבר בשלמות גם אם הוא רק הקדמה לעניין אחר.

להפוך את יומי הפרטי ל"יום של גאולה" וכך לעמוד במצב ורגש של גאולה - על ידי עשיית המוטל עלי בשלמות במחשבה דיבור ומעשה.

לפרסם את ההוראה "עשה כאן ארץ ישראל" אצל כל מי שאפשר להגיע אליו, עד ביאת משיח.

לחפש להוסיף באופן המותר בימי בין המצרים בכל עניינים טובים ושמחים וכך לגלות את הטוב הפנימי שבימים אלו.

לערך "סיומי-מסכת" ב"תשעת הימים", כולל גם בשבת וגם בתשעה באב עצמו (באופן המותר).